

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์

“สัทมมุตสวณ — การฟังพระสัทธรรม”

สัทมมุตสวณ อ่านตามภาษาบาลีว่า สัต - ดำ - มัต - สะ - วะ - นะ มาจากคำว่า สัทมม (คำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นไปเพื่อสงบบจากกิเลส, คำสอนของผู้สงบบจากกิเลส) กับคำว่า สวณ (การฟัง) [ช้อน ส] รวมกันเป็น สัทมมุตสวณ แปลว่า การฟังพระธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เป็นไปเพื่อความสงบบจากกิเลสทั้งหลายทั้งปวง เป็นเหตุที่สำคัญยิ่งที่จะเป็นไปเพื่อ **ความเจริญขึ้นแห่งปัญญาอย่างแท้จริง** เพราะเหตุว่า บุคคลผู้ที่เป็นสาวกของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ต้องได้ฟังและเข้าใจในคำจริงที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง ไปทำอย่างอื่นด้วยความเป็นตัวตน ด้วยความอยากความต้องการ ทำตามๆ กันไปด้วยความไม่รู้ นั้นไม่ใช่หนทางที่จะทำให้ **ปัญญาเจริญขึ้นได้เลย**

ข้อความในพระสูตรตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ปัญจกนิบาต วัมมัสสวณสูตร ได้แสดงถึงอานิสงส์ (ผล) ในการฟังพระสัทธรรมหรือพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง ไว้ดังนี้ว่า “ดูกร ภิกษุทั้งหลาย อานิสงส์ในการฟังธรรม ๕ ประการนี้ ๕ ประการเป็นไหน? คือ ผู้ฟังย่อมได้ ฟังสิ่งที่ยังไม่เคยฟัง ๑ ย่อมเข้าใจชัดในสิ่งที่ได้ฟังแล้ว ๑ ย่อมบรรเทาความสงสัยเสียได้ ๑ ย่อมทำความเข้าใจให้ตรง ๑ จิตของผู้ฟังย่อมผ่องใส ๑ ดูกร ภิกษุทั้งหลาย อานิสงส์ในการฟัง ธรรม ๕ ประการนี้แล”

คำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทุกคำ เป็นคำจริง เป็นคำหวังดี เป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูลให้ ผู้ฟังผู้ศึกษาได้มีความเข้าใจที่ถูกต้อง **กัลยาณมิตรสูงสุด** ก็คือ **พระสัมมาสัมพุทธเจ้า** ทุกคำจริงที่ พระองค์ทรงแสดงนั้น ไม่ได้หวังให้ใครเข้าใจผิด แต่พระองค์ทรงแสดงพระธรรมโดยนัยต่างๆ มากมาย หลากหลายโดยประการทั้งปวง ที่จะทำให้ผู้ฟังผู้ศึกษาได้ค่อยๆ เข้าใจขึ้น **พระธรรมที่พระองค์ทรง แสดง เป็นพระธรรมที่เป็นไปเพื่อความสงบบจากกิเลสโดยประการทั้งปวง จึงเรียกว่า พระสัทธรรม** คำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหมดนำไปสู่การที่จะดับกิเลสให้ถึงความเป็นผู้สงบบ อย่างแท้จริง ซึ่งก็ไม่พ้นไปจากคำสอนที่เกิดจากการทรงตรัสรู้ของพระองค์ที่พระองค์ทรงแสดงแก่ สัตว์โลก ให้มีความเข้าใจถูกเห็นถูกตามความเป็นจริง ประโยชน์อยู่ที่ผู้ที่มีโอกาสได้ฟังได้ศึกษาเป็น สำคัญ เพราะถ้าไม่มีการฟังพระธรรมด้วยความเคารพ ละเอียดรอบคอบ ย่อมไม่มีทางที่จะมีความ เข้าใจถูกเห็นถูกเกิดขึ้นเป็นไปได้เลย

พระสัทธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง เกิดจากการที่พระองค์ทรงบำเพ็ญพระบารมีมาถึง ๔ อสงไขยแสนกัปป์ อันเป็นระยะเวลาที่ยาวนานมาก การทรงแสดงพระสัทธรรมของพระสัมมา-

สัมพุทธเจ้า นั่น เป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูลแก่สัตว์โลกอย่างแท้จริง พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จอุบัติขึ้นในโลก ก็เพื่อเกื้อกูลแก่สัตว์โลก ให้เป็นผู้หลุดพ้นจากกองทุกข์และกิเลสทั้งปวงด้วยการทรงแสดงพระธรรม ประกาศความจริง แต่ถึงอย่างนั้นก็ไม่ใช่ว่าทุกคนจะได้รับประโยชน์เหมือนกันทั้งหมด บุคคลผู้ที่สนใจใส่ใจที่จะฟังพระธรรม ก็มีเป็นเพียงส่วนน้อยเท่านั้น บุคคลผู้ที่ได้รับประโยชน์จากพระธรรมที่พระองค์ทรงแสดงนั้น ต้องเป็นผู้เคยเห็นประโยชน์ของพระธรรมมาแล้ว เป็นผู้สะสมเหตุที่ดีมาแล้ว จึงตั้งใจฟัง ตั้งใจศึกษา พิจารณาไตร่ตรองด้วยความละเอียด ไม่ประมาทในพระธรรมที่ได้ยินได้ฟัง สะสมความเข้าใจถูกเห็นถูกไปตามลำดับ

พระสัทธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงตลอด ๔๕ พรรษา นั้น ประกอบด้วยเหตุและผล เป็นไปเพื่อความเจริญขึ้นของกุศลธรรม เป็นไปเพื่อปัญญา เป็นไปเพื่อการขัดเกลาละคลายกิเลส โดยตลอด บุคคลผู้ที่ไม่มีความปัญญา ไม่เคยสะสมการได้ยินได้ฟังพระธรรมมาก่อน ย่อมไม่เห็นประโยชน์ของพระธรรมที่มีคุณค่ามากนัก ถึงแม้ว่าจะมีผู้แนะนำในสิ่งที่ดีมีประโยชน์แก่เขาอย่างไรก็ตาม เขาย่อมไม่เห็นคุณค่า ไม่เห็นประโยชน์ เป็นไปตามการสะสมของแต่ละบุคคลอย่างแท้จริง ไม่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชาของใครทั้งสิ้น

ถ้าไม่ได้ฟัง ไม่ได้ศึกษาพระสัทธรรม ความเข้าใจที่ถูกต้อง ย่อมเกิดไม่ได้ เมื่อไม่มีความเข้าใจที่ถูกต้องแล้ว ย่อมเป็นเหตุทำให้เป็นผู้มีความเห็นผิด คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง **เมื่อเห็นผิด การปฏิบัติก็ผิด ทุกอย่างผิดไปหมด** ที่น่ากลัวอีกอย่างหนึ่ง คือตนเองมีความเห็นผิดแล้ว ยังชักชวนให้ผู้อื่นมีความเห็นผิดตามไปด้วย เผยแพร่ความเห็นที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง ยิ่งจะทำให้ผู้อื่นเกิดความเห็นผิดเพิ่มมากขึ้น ทำให้ชนหมู่มากออกจากพระสัทธรรม ไปตั้งอยู่ในสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์ ย่อมประสบสิ่งที่ไม่ใช่บุญเป็นอันมาก ไม่เป็นประโยชน์แก่ใครๆ เลยทั้งสิ้น ถ้าเป็นอย่างนี้แล้ว จิตใจย่อมเสื่อมจากคุณธรรม เสื่อมจากความดีทุกประการ ในทางตรงกันข้าม ถ้าพุทธบริษัทศึกษาพระธรรม ด้วยความเคารพ ละเอียดยรอบคอบ ก็ย่อมจะทำให้มีความเข้าใจพระธรรมอย่างถูกต้องไปตามลำดับ เมื่อมีความเห็นถูก กาย วาจา ใจ ก็จะเป็นไปในทางที่ถูกยิ่งขึ้น มีปัญญาเป็นเครื่องนำทางชีวิตไปสู่คุณความดีทั้งปวง และเพราะมีความเข้าใจที่ถูกต้อง ก็สามารถกล่าวความจริงเกื้อกูลบุคคลอื่นให้ตั้งอยู่ในความเห็นถูกด้วย ผู้ที่ได้รับการเกื้อกูลก็จะค่อยๆ ได้เริ่มสะสมความเข้าใจถูกเห็นถูกไปทีละเล็กทีละน้อย เป็นประโยชน์ทั้งในชาตินี้และสะสมเป็นที่พึ่งต่อไปในภายหน้าด้วย

การที่จะมีความเข้าใจถูกเห็นถูกในสิ่งที่มีจริงตรงตามความเป็นจริง มีหนทางเดียวเท่านั้นจริงๆ คือต้องศึกษาพระธรรมด้วยความเคารพ ละเอียดยรอบคอบ บุคคลผู้ที่ไม่ศึกษาพระธรรมแล้ว คิดว่า จะเข้าใจพระธรรมได้โดยไม่ศึกษา หรือคิดว่าไปทำอย่างอื่น ไปทำอะไรตามๆ กันตามที่คนหมู่มากกระทำกัน เช่น ไปนั่งนิ่งๆ แล้วปัญญาจะเกิดเอง ผู้นั้นก็เป็นผู้ประมาทพระปัญญาคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ทรงตรัสรู้ความจริงและทรงแสดงความจริงโดยละเอียดโดยประการทั้งปวง ด้วยเหตุนี้แต่ละคนจึงต้องเป็นผู้ตรงต่อพระธรรม และมีความจริงใจต่อการฟังพระธรรมศึกษาพระธรรม เพื่อความเข้าใจถูกเห็นถูกขัดเกลาละคลายกิเลสของตนเอง เพราะฉะนั้น **สิ่งที่มีค่าที่สุดในชีวิตที่มีประโยชน์สูงสุดซึ่งจะติดตามไปได้ คือ ปัญญา ความเข้าใจถูกเห็นถูก** เพราะว่า

ตั้งแต่เกิดมาอาจจะมีทรัพย์สมบัติ มีรูปสมบัติ มียศ มีบริวาร มีทุกอย่าง แต่ปัญญามีหรือไม่ เพราะทรัพย์สมบัติต่างๆ เหล่านั้นติดตลปไปในภพหน้าไม่ได้ แต่ปัญญาที่มจากการได้ฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรมสามารถที่จะสะสมสืบต่อในจิต ที่จะให้มีโอกาสได้ยิ่ได้ฟังพระธรรมแล้วเกิดความ เห็นถูกขึ้นต่อไปได้ ที่สำคัญที่สุดคือตั้งต่นฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรม เป็นปกติในชีวิตประจำวัน ให้เวลากับสิ่งที่มีค่าที่สุด.

[ชมรมบ้านธัมมะ มศพ. : www.dhammahomefellowship.com, โทร. ๐๘๑-๘๓๒๐๕๗๗]